

## V. Ulosottolaitos.

Ulosottolaitoksen tarkastajan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Tarkastajan toiminta vuoden 1926 kuluessa kohdistui pääasiallisesti toisen kaupunginvoudin konttoriin. Ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin kanssa on tarkastaja vaan sikäli ollut kosketuksissa, että hän kerran tarkasti sen kassan, joka havaittiin olevan asianmukaisessa kunnossa, minkä lisäksi hän sivulta seurasi sitä kirjanpidon yksinkertaistuttamistyötä, jota herra P. Väisänen rahatoimikamarilta saamansa toimeksiannon mukaan toteutti siellä. Toivottavaa olisi ollut, että uudelleenjärjestely olisi aloitettu täydellisellä tilintarkastuksella ja että tileissä huomattu n. 12,000 markan suuruinen ylijäämä olisi poistettu, mikä ylijäämä vuonna 1923 tarkastuksen jälkeen on virheiden muodossa päässyt syntymään sen kirjanpitoon ja mikä tuskin koskaan voidaan täydellisesti selvittää ilman kirjanpidon uutta perin pohjaista tarkastusta. On kuitenkin ryhdytty sellaisiin toimenpiteisiin, ettei tämä ero tulevaisuudessa enää tulisi suurenemaan.

Avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorissa toimitti tarkastaja tarkastuksen johtajan vaihdon yhteydessä ja havaitsi hän kirjanpidon ja tilityksen käytännöllisesti järjestetyiksi ja helposti valvottaviksi.

Toisen kaupunginvoudin konttorin laaja toiminta on vuoden kuluessa aiheuttanut tarkastajalle paljon työtä. Työnjakoon nähden ei ole ryhdytty mihinkään suurempiin muutoksiin, paitsi että avustava toinen kaupunginvouti vapautettiin kirkollisveroja koskevain virka-apuasiain hoitamisesta, mikä yksityisseikka jäi toistaiseksi tarkastajan suoranaisen valvonnan alaiseksi. Ensinmainitulle virkamiehelle tuli vastaisuudessa jäämään vain maaseudulta saapuvien virka-apuasioiden ylivalvonta ja jatkuva käsittely.

Tarkastajan mielestä olisi pakollisesta veronperimisestä laadittava täydellinen tilasto, joka ei antaisi kuvaa vain tämän työn myönteisestä tuloksesta, käteisestä perimisestä, vaan myöskin sen kielteisestä, että mainittu tilasto käsittäisi sen varsin huomattavan määrän verolippuja, joiden veromäärää ei ole erinäisten syiden vuoksi saatu perityksi, jaettuina juuri estesyyn mukaisesti, kuten paikkakunnalta muuttaneet, köyhät, tuntemattomat ja eräitä muita syitä, ilmoittaen samalla verolippujen rahamäärän, lippujen lukumäärän ja niiden rahamäärät myöskin laskettuina prosenteissa koko veroaineistosta. Toistaiseksi ei tarkastaja ole ennättänyt tätä suunnitelmaa kokonaisuudessaan toteuttamaan, mutta on kuitenkin vuosikertomukseensa oheelliittänyt tilaston niistä veromääristä, jotka toisen kaupunginvoudin konttorin toimesta vuoden 1926 aikana on käteisesti peritty, ja joista ainoastaan loppusummat tässä alempana esitetään:

<i>Jäämiä vuosilla 1916—22.</i>	Verolippu- jen luku.	Peritty veromäärä, Smk.	Peritty lisävero, Smk.
Kunnallisvero .....	1,968	777,302: 86	235,448: 55
Valtion tulo- ja omaisuusvero .....	258	160,178: 10	45,158: 06
Kirkollisvero .....	1,694	143,393: 20	—
Yhteensä	3,920	1,080,874: 16	280,606: 61
<i>Jäämiä vuodelta 1923.</i>			
Kunnallisvero .....	2,024	1,524,035: 58	292,566: 14
Valtion tulo- ja omaisuusvero .....	2,379	1,914,665: 02	305,068: —
Kirkollisvero .....	12,108	1,004,884: 70	—
Yhteensä	16,511	4,443,585: 30	597,634: 14
<i>Jäämiä vuodelta 1924.</i>			
Kunnallisvero .....	11,339	9,323,453: 16	787,314: —
Valtion tulo- ja omaisuusvero .....	11,417	6,142,469: 85	470,526: 60
Kirkollisvero .....	10,758	1,341,486: —	—
Yhteensä	33,514	16,807,409: 01	1,257,840: 60
<i>Jäämiä vuodelta 1925.</i>			
Kunnallisvero .....	1,465	1,709,458: 30	51,039: —
Kaiken kaikkiaan	55,410	24,041,326: 77	2,187,120: 35

Maaseudun toimeksiantajain laskuun perittiin virka-aputeitse 3,956,962: 37 markkaa, jotapaitsi 600,359: 61 markkaa on siirretty vuodelta 1925, 4,398,363: 87 markkaa näistä varoista tilitettiin vuoden aikana. Kaikkiaan nousivat vuonna 1926 ulosottotietä perityt verojäämät 30,185,409: 49<sup>1)</sup> markkaan. Maaseudulle lähetettiin 9,005 kirjettä ja maaseudulta saapui tänne virka-apua varten 21,666 verolippua.

Tilastollisia tietoja niistä verolipuista, jotka olivat palautetut todistuksen, että laillinen este oli kohdannut niiden perimistä, voitiin saada vasta sen jälkeen kun erinäisiä uudistuksia kirjanpidossa oli toteutettu. Taulukkojen täydentäminen tiedoilla vuoden alussa ja lopussa olevista verojäämistä, jotka kyllä muodostaisivat mielenkiintoisen täydennyksen tietoihin vuoden aikana ulosottoihin tapahtuvaan veronkantoon, on niin suuritöinen tehtävä ettei tarkastaja ole voinut saada sitä ilman apulaisia suoritetuksi. Täydellinen tilasto olisi varmasti omiaan osoittamaan keinot monien puutteellisuuden poistamiseen sekä verojenperimislaitoksessa että muissa sitä lähellä olevissa elimissä.

Perimistyö jatkui toimintavuonna säännöllisesti, ja pidettiin päämääränä, että kunkin verolajin edellisen vuosikerran käsittely aina saataisiin päätetyksi ennenkuin oli ryhdyttävä käsittelemään uutta samanlaista vuosikertaa. Viime vuoden vaihteessa tulivat seuraukset ilmi siitä onnettomasta järjestelmästä, jota täällä jo vuosikausia oli noudatettu. Veroliput kirjoitettiin nim. kaksin kappalein ja tätä seikkaa epärehelliset ulosottoapulaiset käyttivät hyväkseen siten, että kuittasivat toisen kappaleen ja omaan laskuunsa pitivät perimänsä veromäärän, koska järjestelmä teki tehokkaan tarkastuksen mahdottomaksi. Komitea, jonka maistraatti asetti pohtimaan kysymystä ulosottolaitoksen uudistamisesta, oli myös hyljännyt kaksien verolippujen järjestelmän ja suositellut shekkikirjoihin perustuvaa n. s. Gööteporin järjestelmää. Tarkastajan mielestä tällä shekkijärjestelmällä on kyllä eräitä etuja, mutta se tarjoaa

<sup>1)</sup> Maksamattomat sairaala- ja tuulaakimaksut, elinkeino- ja koiraverot, maksut kauppayhdistykseen ja kreikkalais-katoliselle seurakunnalle y. m. eivät ole mukaan luetut.

tuskin kuitenkaan varman tarkastuksen täyttä vakuutta. Kieltämättä se kuitenkin on parempi kuin meidän nykyinen järjestelmämme.

Edellämainitut verojenperinnän väärinkäytökset paljastettiin vasta viime vuoden vaihteessa ja vuoden 1927 tammikuun alussa, mutta väärinkäytökset oli tehty vuoden 1926 aikana ja mainitaan ne tässä sen takia. Valtiota, kuntaa ja seurakuntaa, jotka olivat hyväksyneet tämän puutteellisen ja tarkastettavaksi mahdottoman järjestelmän, on pidettävä moraalisesti myötsylyllisinä näihin valitettaviin ilmiöihin toisen kaupunginvoudin konttorissa ja pitäisi niiden mieluummin itsensä kärsiä väärinkäytöksistä aiheutuneet vahingot kuin pakottaa toisen kaupunginvoudin niistä vastaamaan. Tämä virkamieshän jo toimeensa ryhtyessään joutui tietämättään käyttämään epärehellisiä apulaisia, joilla oli salattuja vaillinkeja kassoissaan, ja hän tuli seuraamaan perimisjärjestelmää, jota oli mahdoton tarkastaa ja joka sen vuoksi oli kelvoton. Tämän järjestelmän puutteista on tarkastaja jo vuonna 1925 tehnyt <sup>1)</sup> maistraatille ilmoituksen.

Sittenkuin kaksi ulosottoapulaista nyttemmin on tuomittu petoksesta kiritushuonerangaistukseen ja kahdeksan muuta leväperäisyyden vuoksi virkatehtäviinsä sopimatonta apulaista maistraatin toimesta erotettu, saataneen ainakin joksikin aikaa terveemmät olosuhteet perimistoimintaan, joskin ne kymmenen nuorta ja kokemattonta ulosottoapulaista, jotka on otettu tuomittujen ja erotettujen tilalle, voivat tottumattomuutensa johdosta jossain määrin vähentää perinnän tuloksia lähimmässä tulevaisuudessa.

---

<sup>1)</sup> Ks. Valt. pain. asiakirj. n:o 8 vuodelta 1925.